

साप्ताहिक चालू घडामोडी पहिला आठवडा जुलै 2022

साप्ताहिक चालू घडामोडी पहिला आठवडा जुलै 2022

महत्वाच्या बातम्या: राज्य

औरंगाबाद आणि उस्मानाबाद शहर

बातम्यांमध्ये का:

- औरंगाबाद शहराचे नाव बदलून संभाजी नगर आणि उस्मानाबाद शहराचे नाव बदलून धाराशिव करण्याच्या प्रस्तावाला उद्धव ठाकरे मंत्रिमंडळाने मंजूरी दिली.

मुख्य मुद्दे:

- औरंगाबादची स्थापना अहमदनगरच्या निजामशाही राजघराण्याचा सिद्दी सेनापती मलिक अंबर याने 1610 मध्ये केली होती, त्या वेळी या शहराचे नाव खिरकी किंवा खडकी होते. मलिक अंबरचा मुलगा फतेह खान याने १६२६ मध्ये मलिक अंबरच्या मृत्यूनंतर औरंगाबाद शहराचे नाव बदलून फतेहपूर केले.
- सन १६५३ मध्ये, मुघल सम्राट औरंगजेबाने दख्खनवर आक्रमण केले आणि औरंगाबाद शहरात आपली राजधानी स्थापन केली, ज्याला औरंगजेबाने औरंगाबाद असे नाव दिले.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

पेन्शनर जागरुकता कार्यक्रम

बातम्यांमध्ये का:

• पेन्शन आणि पेन्शनर्स वेलफेअर (DOP&PW) विभागातर्फे पुद्दुचेरी येथे निवृत्तीवेतनधारक जागरूकता कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला.

मुख्य मुद्दे:

- साथीच्या रोगानंतर देशाच्या दक्षिणेकडील प्रदेशाला कव्हर करणारी ही पहिली शारीरिक घटना आहे, ज्यामध्ये चेन्नई आणि पुद्दुचेरीच्या पेन्शनर्स असोसिएशनच्या सहकार्याने चेन्नई आणि पुद्दुचेरी येथील 300 हून अधिक निवृत्तीवेतनधारक उपस्थित होते.
- याचे उद्दिष्ट निवृत्तीवेतनधारकांना सरकारच्या "जीवन सुलभता" उपक्रमांतर्गत केलेल्या बदलांबद्दल जागरूक करणे आहे आणि या अंतर्गत पेन्शनधारकांशी संबंधित आयकर प्रकरणांसह वार्षिक जीवन प्रमाणपत्र सादर करण्याच्या डिजिटल पद्धतींवर विशेष सत्रांचे आयोजन करण्यात आले होते.
- या कार्यक्रमांचा उद्देश केंद्र सरकारच्या पेन्शनधारकांमध्ये पेन्शन पात्रतेच्या विविध नियमांबद्दल आणि कार्यपद्धतींबद्दल जागरूकता पसरवणे, तसेच निवृत्तीवेतनधारकांना धोरण आणि कार्यपद्धतींमधील विविध सुधारणांद्वारे वेळोवेळी होणाऱ्या बदलांची जाणीव करून देणे हा आहे.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

नागालँडमध्ये मध चाचणी प्रयोगशाळा सुरू

बातम्यांमध्ये का:

• केंद्रीय कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्री श्री नरेंद्र सिंह तोमर यांच्या हस्ते नागालँडमध्ये मध चाचणी प्रयोगशाळा सुरू करण्यात आली.

मुख्य मुद्दे:

- कार्यक्रमादरम्यान, केंद्रीय कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्री श्री नरेंद्र सिंह तोमर यांनी नागालँडमधील दिमापूर येथे मध चाचणी प्रयोगशाळेचे उद्घाटन केले.
- मध चाचणी प्रयोगशाळेचे मुख्य उद्दिष्ट मधमाश्या पाळणाऱ्यांना आणि प्रक्रिया करणाऱ्यांना उत्पादित मधाच्या चाचणीसाठी मदत करणे हा आहे.
  - भारत हा जगातील मधाच्या ५ सर्वात मोठ्या उत्पादकांपैकी एक आहे, २००५-०६ च्या तुलनेत भारतातील मध उत्पादनात २४२ टक्क्यांनी वाढ झाली आहे, तर त्याच्या निर्यातीत २६५ टक्क्यांनी वाढ झाली आहे.

• भेसळ ही मध उत्पादनात मोठी समस्या आहे. यात उच्च फ्रक्टोज कॉर्न सिरप किंवा तांदूळ, टॅपिओका, ऊस आणि बीट सिरप वापरतात, ही भेसळ कमी करण्याचा मध चाचणी प्रयोगशाळेचा उद्देश आहे.

स्रोत: पीआयबी

महत्वाच्या बातम्या: भारत

व्यवसाय सुधारणा कृती योजना-2020

बातम्यांमध्ये का:

• बिझनेस रिफॉर्म अॅक्शन प्लॅन-BRAP 2020 वित्तमंत्री निर्मला सीतारामन यांच्या हस्ते नवी दिल्लीत जारी करण्यात आला.

मुख्य मुद्दे:

• बिझनेस रिफॉर्म अॅक्शन प्लॅन-2020 च्या अंमलबजावणीवर आधारित, सात सर्वोच्च यश मिळवणारी राज्ये (आंध्र प्रदेश, गुजरात, हरियाणा, कर्नाटक, पंजाब, तेलंगणा आणि तामिळनाडू) ओळखली गेली आहेत.

• बिझनेस रिफॉर्म अॅक्शन प्लॅन-2020 द्वारे सादर केलेल्या अहवालानुसार, हिमाचल प्रदेश, मध्य प्रदेश, महाराष्ट्र, ओडिशा, उत्तराखंड आणि उत्तर प्रदेश यांना लक्ष्य राज्यांच्या श्रेणीमध्ये ठेवण्यात आले आहे, तर आसाम, छत्तीसगड, गोवा, झारखंड, केरळ, राजस्थान आणि पश्चिम बंगालला महत्वाकांक्षी राज्यांच्या श्रेणीमध्ये स्थान देण्यात आले आहे.

दमण आणि निकोबार, बिहार, चंदीगड, दमण आणि दीव, दादरा आणि नगर हवेली, दिल्ली, जम्मू आणि काश्मीर, मणिपूर, मेघालय, नागालँड, पुद्दुचेरी आणि त्रिपुरा हे उदयोन्मुख व्यवसाय परिसंस्थेच्या श्रेणीत समाविष्ट केले गेले आहेत.

• व्यवसाय सुधारणा कृती आराखड्याचा उद्देश राज्यांच्या सर्वोत्तम पद्धतींमधून परस्पर शिकण्याच्या संस्कृतीला प्रोत्साहन देणे आणि प्रत्येक राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेशात व्यवसायाच्या संधी सुधारणे हा आहे.

स्रोत: बिझनेस टाईम्स

'उद्योजक भारत' कार्यक्रम

बातम्यांमध्ये का:

- पंतप्रधान श्री नरेंद्र मोदी यांनी दिल्लीत आयोजित केलेल्या 'उद्योजक भारत' कार्यक्रमात भाग घेतला.

मुख्य मुद्दे:

- पंतप्रधानांनी कार्यक्रमादरम्यान 'इम्प्रूव्हिंग अँड एक्सेलरेटिंग एमएसएमई परफॉर्मन्स' (RAMP) योजना, "Capacity Building of First Time MSME Exporters' (CBFTE) योजना आणि 'पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रम' (PMEGP) च्या नवीन सुविधा यासारख्या प्रमुख उपक्रमांचा शुभारंभ केला.
- 'उद्योजक भारत' कार्यक्रमादरम्यान, पंतप्रधानांनी 2022-23 वर्षासाठी PMEGP च्या लाभार्थ्यांना मदत डिजिटली हस्तांतरित केली, MSME Idea Hackathon, 2022 चे निकाल जाहीर केले आणि राष्ट्रीय MSME पुरस्कार, 2022 चे वितरण केले.
- MSME Idea Hackathon, 2022 चे उद्दिष्ट व्यक्तींच्या सर्जनशीलतेला प्रोत्साहन आणि समर्थन देणे, नवीनतम तंत्रज्ञानाचा अवलंब करणे आणि MSME मध्ये नाविन्यपूर्ण करणे आहे.

स्रोत: पीआयबी

राष्ट्रपती भवनातील आयुष वेलनेस सेंटर (AWC)

बातम्यांमध्ये का:

- राष्ट्रपती इस्टेट, नवी दिल्ली येथे प्रगत आयुष आरोग्य केंद्राचे उद्घाटन भारताचे राष्ट्रपती श्री राम नाथ कोविंद यांच्या हस्ते केंद्रीय आयुष मंत्री यांच्या उपस्थितीत करण्यात आले.

मुख्य मुद्दे:

- सर्व यंत्रणांसह देशातील पहिले आयुष वेलनेस क्लिनिक (AWC) ची स्थापना जुलै 2015 मध्ये आयुष मंत्रालय आणि राष्ट्रपती सचिवालय यांच्या संयुक्त पुढाकाराने राष्ट्रपती इस्टेटमध्ये करण्यात आली.
- अंगणवाडी केंद्र आयुर्वेद, योग, निसर्गोपचार, युनानी, सिद्ध आणि होमिओपॅथीच्या प्रवाहात उपचार सुविधा देते, तसेच राष्ट्रपती, राष्ट्रपती सचिवालयाचे अधिकारी आणि राष्ट्रपती इस्टेटमधील रहिवाशांच्या वैद्यकीय गरजा पूर्ण करते.
- आयुष वेलनेस सेंटर देशभरातील विविध सरकारी विभागांमध्ये आणि AIIMS सारख्या प्रतिष्ठित संस्थांमध्ये अशा अनेक दवाखान्यांचे अग्रदूत म्हणून काम करते.

स्रोत: पीआयबी

ई-लर्निंग प्लॅटफॉर्म

बातम्यांमध्ये का:

- डाक कर्मयोगी या टपाल विभागाच्या ई-लर्निंग पोर्टलचे उद्घाटन दळणवळण, रेल्वे, इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्री अश्विनी वैष्णव आणि दळणवळण राज्यमंत्री देवुसिंह चौहान यांच्या हस्ते इंडिया हॅबिट्ट सेंटरच्या स्टीन सभागृहात आयोजित कार्यक्रमात करण्यात आले.

मुख्य मुद्दे:

- भारत सरकारच्या सर्व कर्मचाऱ्यांच्या कामात कार्यक्षमता आणण्यासाठी आणि 'मिनिमम गव्हर्नमेंट' आणि 'मॅक्झिम गव्हर्नन्स' ही उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या संकल्पनेनुसार 'मिशन कर्मयोगी' या संकल्पनेतर्गत 'इन द इन्स्टिट्यूट' हे ई-लर्निंग पोर्टल विकसित करण्यात आले आहे.
- या कार्यक्रमादरम्यान रेल्वे, दळणवळण आणि इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्री अश्विनी वैष्णव आणि दळणवळण राज्यमंत्री देवुसिंह चौहान यांच्या हस्ते आठ विविध श्रेणींमधील मेघदूत पुरस्कारही कर्मचाऱ्यांना प्रदान करण्यात आले.
- मेघदूत पुरस्काराची सुरुवात १९८४ साली झाली, हा पुरस्कार एकूण कामगिरी व उत्कृष्टतेसाठी राष्ट्रीय स्तरावरील टपाल विभागाचा सर्वोच्च पुरस्कार आहे.
- मेघदूत पुरस्कार आठ प्रकारात प्रदान केला जातो, पुरस्कार विजेत्यांना पदके, प्रमाणपत्र आणि Rs 21,000 रुपये रोख पारितोषिक देण्यात आले आहे.

Source: Indian Express

12 वे इंडिया केम-2022

बातम्यांमध्ये का:

• आगामी 12 व्या इंडिया केम-2022 ची योजना करण्यासाठी बैठक केंद्रीय रसायन आणि खते मंत्री डॉ. मनसुख मांडविया यांच्या अध्यक्षतेखाली झाली.

मुख्य मुद्दे:

- या वर्षी 12 व्या इंडिया केम-2022 इव्हेंटची थीम "व्हिजन 2030 - केम आणि पेट्रोकेमिकल्स बिल्ड इंडिया" आहे.
- १२ वी इंडिया केम-२०२२ ही आशिया-पॅसिफिक प्रदेशातील रासायनिक आणि पेट्रोकेमिकल क्षेत्रातील सर्वात मोठी स्पर्धा आहे जी FICCI च्या सहकार्याने रसायने आणि पेट्रोकेमिकल्स विभागाद्वारे 6-8 ऑक्टोबर 2022 दरम्यान आयोजित केली जाईल.
- इंडिया केम प्रदर्शनाचे उद्दिष्ट भारतीय रासायनिक उद्योग आणि विविध उद्योग क्षेत्रे (जसे की रसायने, पेट्रोकेमिकल, कृषी रसायन उद्योग, प्रक्रिया आणि यंत्रसामग्री) ची प्रचंड क्षमता प्रदर्शित करणे आहे.
- भारत हा जगातील सहावा सर्वात मोठा रासायनिक उत्पादक देश आहे तर 175 पेक्षा जास्त देशांमध्ये रसायनांची निर्यात करतो, ज्याचा भारताच्या एकूण निर्यातीपैकी 13 टक्के वाटा आहे.

स्रोत: पीआयबी

अंमली पदार्थांच्या सेवनाविरुद्ध आंतरराष्ट्रीय दिनानिमित्त अंमली पदार्थमुक्त भारत अभियान

बातम्यांमध्ये का:

• नशामुक्त भारत अभियान रन - अंमली पदार्थांच्या सेवनाविरुद्ध 19 वी रन - सामाजिक न्याय आणि सक्षमीकरण विभागातर्फे जवाहरलाल नेहरू स्टेडियम, भीष्म पितामह मार्ग, प्रगती विहार, नवी दिल्ली येथे आयोजित करण्यात आली होती.

मुख्य मुद्दे:

- या वर्षीची थीम आहे "Share Facts on Drugs, Save Lives".
- अंमली पदार्थांचा दुरुपयोग आणि बेकायदेशीर तस्करी विरुद्ध आंतरराष्ट्रीय दिवस दरवर्षी 26 जून रोजी अंमली पदार्थांच्या दुरुपयोगमुक्त जगाची निर्मिती करण्यासाठी उचललेली पावले आणि सहकार्य मजबूत करण्यासाठी साजरा केला जातो.
- "नशा मुक्त भारत अभियान हा Run - Run Against Drugs" या सामूहिक कार्यक्रमाशी संबंधित एक उपक्रम आहे ज्यामध्ये 1 किमी, 5 किमी, 10 किमी धावणे, झुंबा क्लासेस आणि एरोबिक्सचा समावेश आहे.

स्रोत: पीआयबी

इंडिया न्यू कार असेसमेंट प्रोग्राम

बातम्यांमध्ये का:

• रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्रालयाने एक अधिसूचना जारी केली आहे, ज्या अंतर्गत भारत न्यू कार असेसमेंट प्रोग्राम (BNCAP) संदर्भात CMVR (केंद्रीय मोटर वाहन नियमन), 1989 मध्ये एक नवीन नियम 126E समाविष्ट करण्याचा प्रस्ताव देण्यात आला आहे.

मुख्य मुद्दे:

- नवीन कायद्यानुसार, श्रेणी एम 1 चे एकूण वाहन वजन 3.5 टनांपेक्षा कमी असलेले, देशात उत्पादित किंवा आयात केलेले, ऑटोमोटिव्ह इंडस्ट्री स्टॅंडर्ड्स (एआयएस)-197 नुसार लागू केले जातील, वेळोवेळी सुधारित केल्याप्रमाणे, जागतिक बेंचमार्क आणि किमान नियामक आवश्यकतांपेक्षा खूपच जास्त आहे.
- ताज्या सुधारणेनुसार, भारत (अ) प्रौढ प्रवासी संरक्षण (एओपी) (ब) बाल निवासी संरक्षण (सीओपी) आणि (क) सुरक्षा सहाय्यक तंत्रज्ञान या क्षेत्रांमध्ये वाहनाचे मूल्यांकन करून एनसीएपी रेटिंगद्वारे आपल्या रहिवाशांच्या सुरक्षिततेच्या पातळीचे मूल्यांकन करेल. एआयएस १९७ नुसार घेण्यात आलेल्या विविध

चाचण्यांच्या तुलनेत त्याच्या गुणांकनाच्या आधारे एक ते पाच स्टार्सपर्यंत स्टार रेटिंगही देण्यात येणार आहे.

- नवीन कार मूल्यांकन कार्यक्रमासाठी CMVR 1989 च्या नियम 126 मध्ये समाविष्ट असलेल्या आवश्यक पायाभूत सुविधांनी सुसज्ज असलेल्या चाचणी एजन्सींमध्ये वाहनांची तपासणी केली जाईल.

स्रोत: पीआयबी

मानवी तस्करीविरोधी जनजागृतीपर चर्चासत्राचे आयोजन

बातम्यांमध्ये का:

- राष्ट्रीय महिला आयोगाने (NCW) ब्युरो ऑफ पोलिस रिसर्च अँड डेव्हलपमेंट (BPR&D) यांच्या सहकार्याने मानवी तस्करीविरोधी जागृतीवर एक दिवसीय चर्चासत्र आयोजित केले होते.

मुख्य मुद्दे:

- एकदिवसीय जागरूकता सत्रात मानवी तस्करीची ओळख, संकल्पना, प्रकार आणि विद्यमान प्रतिसाद यंत्रणा आणि तस्करीचा मानसिक-सामाजिक प्रभाव तसेच त्याच्या प्रतिबंधात नागरी समाज संघटनांच्या भूमिकेवर चर्चा करण्यात आली.

'परिचय : संकल्पना, नमुने आणि मानवी तस्करीची विद्यमान प्रतिसाद यंत्रणा', 'मानवी तस्करीचे विविध आयाम, 'तस्करीचे मानसशास्त्र-सामाजिक परिणाम' आणि 'मुक्ती, मुक्तीनंतरची काळजी आणि स्वयंसेवी संस्थांची पुनर्वसन भूमिका' या चार तांत्रिक सत्रांमध्ये या चर्चासत्राची विभागणी करण्यात आली होती.

- मानवी तस्करी विरोधी जनजागृती राज्य आयोग, राज्ये/केंद्रशासित प्रदेशांचे महिला आणि बाल विकास विभाग, वरिष्ठ पोलीस अधिकारी, निमलष्करी दलाचे वरिष्ठ अधिकारी, सरकारी संस्था, राष्ट्रीय आयोग, प्रशासकीय, न्यायपालिका आणि पोलीस प्रशिक्षण संस्था, गैर-शासकीय संस्था, वैद्यकीय संस्थांचे संचालक आणि विद्यापीठे/महाविद्यालये यांचा समावेश होता.

- मानवी तस्करीच्या प्रकरणांना सामोरे जाण्यासाठी, महिला आणि मुलींमध्ये जागरूकता वाढवणे, क्षमता वाढवणे आणि तस्करीविरोधी प्रशिक्षण देण्याच्या उद्देशाने राष्ट्रीय महिला आयोगातर्फे 2 एप्रिल 2022 रोजी मानवी तस्करीविरोधी कक्ष (अँटी-ह्युमन ट्रॅफिकिंग सेल) युनिट्स, आणि कायद्याची अंमलबजावणी यंत्रणा संवेदनशील आणि सक्षम बनवणे. AHTC) ची स्थापना झाली.

स्रोत: द हिंदू

ज्योतिर्गमय - न ऐकलेल्या कलाकारांच्या प्रतिभेचे प्रदर्शन करणारा महोत्सवाचा शेवट

बातम्यांमध्ये का:

• ज्योतिर्गमय, रस्त्यावरील कलाकार, ट्रेन एंटरटेनर्स, मंदिर कलाकार इत्यादींसह देशभरातील दुर्मिळ वाद्य वादनाची प्रतिभा प्रदर्शित करणारा एक अनोखा उत्सव, नवी दिल्लीतील कमानी सभागृहात संपन्न झाला.

मुख्य मुद्दे:

- देशाच्या कानाकोपऱ्यातून न ऐकलेल्या कलाकारांच्या कलागुणांचे दर्शन ५ दिवस चालणाऱ्या या महोत्सवात झाले असून, या महोत्सवात दररोज १५ कलाकारांनी आपली कला सादर केली, एकूण ७५ सादरीकरणे केली.
- या महोत्सवादरम्यान ललित कलादालनात आपल्या देशाच्या विविध भागांशी संबंधित असलेल्या कामैचा, रावणहाथा, राबब, पुंग, सारंगी, जोडी पावा, खोल या वाद्यांचे दर्शन घडविणारे लाइव्ह प्रदर्शन भरविण्यात आले होते.

ज्योतिर्गमय उत्सवात मद्दलम, रुद्र वीणा, दुक्कड, शहनाई, आणि नादस्वरम या दुर्मिळ वाद्यांच्या निर्मितीवर कार्यशाळा आयोजित करण्यात आल्या होत्या, ज्या दररोज कलाकार, अभ्यासक, संशोधक, विद्यार्थी आदींनी उत्साहात पाळल्या.

• कार्यक्रमदरम्यान, महोत्सवात प्रेक्षकांसाठी 20 दुर्मिळ वाद्यांचे प्रदर्शन ठेवण्यात आले होते.

स्रोत: पीआयबी

महत्वाच्या बातम्या: जग

संयुक्त राष्ट्र महासागर परिषद: 'ब्लू डील'

बातम्यांमध्ये का:

• आर्थिक विकासासाठी सागरी संसाधनांचा शाश्वत वापर सक्षम करण्यासाठी 2022 च्या संयुक्त राष्ट्र महासागर परिषदेत एक "ब्लू डील" स्वीकारण्यात आला आहे.

मुख्य मुद्दे:

- युनायटेड नेशन्स कॉन्फरन्स ऑन ट्रेड अँड डेव्हलपमेंट (UNCTAD) नुसार, ब्लू डीलमध्ये जागतिक व्यापार, गुंतवणूक आणि शाश्वत महासागर अर्थव्यवस्था सुलभ करण्यासाठी नवकल्पना समाविष्ट आहे.
- ब्लू डीलचे मुख्य उद्दिष्ट सागरी अर्थव्यवस्थेच्या शाश्वत विकासाचा लाभ घेण्यासाठी किनारपट्टी आणि बेट विकसनशील राष्ट्रांसाठी आहे, ज्यात मत्स्यपालन आणि मत्स्यपालन, किनारी पर्यटन, सागरी वाहतूक, ऑफशोर अक्षय ऊर्जा, इकोसिस्टम सेवा आणि सागरी अनुवांशिक संसाधने यांचा समावेश आहे.
- ब्लू डील विकसनशील देशांसाठी रोजगाराच्या संधी निर्माण करण्यासाठी देखील उपयुक्त ठरेल, ज्याच्या मदतीने या देशांसाठी महसूल निर्माण करण्याचे साधन वाढेल.

स्रोत: टाइम्स ऑफ इंडिया

ऑफलाइन आणि ऑनलाइन माध्यमातून मुक्त भाषण

बातम्यांमध्ये का:

- '2022 रेझिलिएंट डेमोक्रेसीज स्टेटमेंट (RDS)' वर भारताने G7 देशांसोबत स्वाक्षरी केली आहे.

मुख्य मुद्दे:

- रेझिलिएंट डेमोक्रेसीज स्टेटमेंटचा मुख्य उद्देश नागरी समाजातील कलाकारांच्या स्वातंत्र्याचे, अभिव्यक्तीचे स्वातंत्र्य आणि मतांचे ऑनलाइन आणि ऑफलाइन माध्यमांद्वारे संरक्षण करणे आहे.
- रेझिलियंट डेमोक्रेसी स्टेटमेंट अंतर्गत, भारत नियम-आधारित आंतरराष्ट्रीय व्यवस्थेची पुष्टी करताना, जागतिक आव्हानांना न्याय्य, सर्वसमावेशक आणि शाश्वत उपायांसाठी कार्य करेल.
- G7 देशांसोबत स्वाक्षरी केलेले '2022 रेझिलिएंट डेमोक्रेसीज' स्टेटमेंट 2021 कार्बिन बे ओपन सोसायटीज स्टेटमेंटशी सुसंगत आहे.

स्रोत: द हिंदू

EU उमेदवारांची स्थिती (Status of EU candidates)

बातम्यांमध्ये का:

- युरोपियन संसदेने युक्रेन आणि मोल्दोव्हाला EU उमेदवाराचा दर्जा देण्यासाठी मतदान केले.

मुख्य मुद्दे:

- जॉर्जियासाठी युरोपियन युनियनच्या उमेदवारीला युरोपियन संसदेने मान्यता दिली.
- युरोपियन कौन्सिलचे अध्यक्ष चार्ल्स मिशेल यांनी 27 EU सदस्य देशांच्या नेत्यांमधील चर्चेनंतर ही घोषणा केली.
- 27 सदस्यीय EU ब्लॉकमध्ये सामील होण्यासाठी, देशांना तीन राजकीय आणि आर्थिक सुधारणांची मालिका पूर्ण करणे आवश्यक आहे.

स्रोत: ऑल इंडिया रेडिओ

जागतिक पायाभूत सुविधा आणि गुंतवणूक (PGII) योजना

बातम्यांमध्ये का:

- जागतिक पायाभूत सुविधा आणि गुंतवणुकीसाठी भागीदारी योजना अध्यक्ष बिडेन आणि G7 च्या नेत्यांनी औपचारिकपणे लाँच केली.

मुख्य मुद्दे:

- ही विकसनशील जगासाठी \$600 अब्ज निधी उभारणीची योजना आहे ज्याला चीनच्या बेल्ट अँड रोड योजनेचा प्रतिवाद म्हणून पाहिले जाते.

- हा उपक्रम हवामान बदलाचा सामना करण्यासाठी, जागतिक आरोग्य सुधारण्यासाठी, लैंगिक समानता साध्य करण्यासाठी आणि डिजिटल पायाभूत सुविधा निर्माण करण्यासाठी सज्ज असेल.
- पायाभूत सुविधा योजनेचे प्रथम अनावरण 2021 मध्ये UK मधील G7 शिखर परिषदेत करण्यात आले.
- सुरुवातीला बिल्ड बॅक बेटर वर्ल्ड म्हणून ओळखले जाणारे, 2022 च्या शिखर परिषदेत या प्रकल्पाचे नामकरण PGII करण्यात आले.

स्रोत: द हिंदू

5 दिवसीय UN महासागर परिषद

बातम्यांमध्ये का:

केनिया आणि पोर्तुगालच्या सरकारांनी 5 दिवसीय संयुक्त राष्ट्र महासागर परिषद आयोजित केली होती.

मुख्य मुद्दे:

- परिषदेदरम्यान, जगातील 130 देशांचे नेते जगातील महासागर, समुद्र आणि सागरी संसाधनांच्या संरक्षणासाठी आंतरराष्ट्रीय कराराची शक्यता तपासण्यासाठी पाच दिवस विचारविनिमय करतील.
  - महासागर परिषद एका महत्त्वपूर्ण वेळी आयोजित केली जात आहे कारण एसडीजी लक्ष्य 14 साध्य करण्यासाठी संरचनात्मक बदल आणि नाविन्यपूर्ण आणि हरित उपायांची आवश्यकता असलेल्या अनेक आव्हानांना तोंड देण्याचा जगाचा प्रयत्न आहे, ज्यात महासागर, समुद्र आणि सागरी संसाधनांचा समावेश आहे.
- 5 दिवसीय परिषदेच्या पहिल्या दिवशी, भारतीय शिष्टमंडळाचे नेतृत्व केंद्रीय मंत्री डॉ. जितेंद्र सिंह यांच्यासह भारतीय शिष्टमंडळाच्या इतर सदस्यांनी केले.

स्रोत: AIR

बंदूक सुरक्षा कायदा

बातम्यांमध्ये का:

- फेडरल बंदूक सुरक्षा कायद्यावर यूएस अध्यक्ष जो बिडेन यांनी स्वाक्षरी केली आहे.

मुख्य मुद्दे:

- टेक्सासमधील प्राथमिक शाळा आणि बफेलो न्यूयॉर्कमधील सुपरमार्केटमध्ये झालेल्या गोळीबारानंतर बंदूक सुरक्षा कायदा लागू करण्यात आला.
- नवीन बंदूक सुरक्षा कायद्याने 18 ते 21 वयोगटातील बंदूक खरेदी करणाऱ्या तरुणांसाठी पार्श्वभूमी तपासणीची व्याप्ती वाढवली आहे.
- हे विधेयक हाऊस ऑफ रिप्रेझेंटेटिव्हजने २३४ ते १९३ मतांनी मंजूर केले, त्यानंतर हे विधेयक सिनेटनेही एका मताद्वारे मंजूर केले.
- कायद्याचा मुख्य उद्देश लोकांचे जीवन सुरक्षित करणे हा आहे.

स्रोत: Livemint

महत्वाच्या बातम्या: संरक्षण

इस्रोने PSLV-C53 रॉकेटची चाचणी केली

बातम्यांमध्ये का:

- PSLV-C53 रॉकेटची चाचणी भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था - ISRO द्वारे केली जाईल.

मुख्य मुद्दे:

- PSLV-C53 रॉकेट तीन सिंगापूर उपग्रह (155 kg NUSAAR उपग्रह आणि 2.8 kg स्कब-1 नॅनोसॅटलाइट नानयांग टेक्नॉलॉजिकल युनिव्हर्सिटी, सिंगापूरचे) प्रक्षेपित करेल.

- PSLV-C53 रॉकेट श्रीहरी कोटा येथील सतीश धवन स्पेस सेंटरच्या दुसऱ्या लॉन्च पॅडवरून प्रक्षेपित केले जाईल.
- PSLV-C53 रॉकेट हे न्यू स्पेस इंडिया लिमिटेडचे दुसरे समर्पित व्यावसायिक मिशन आहे, जे अंतराळ विभागाच्या अंतर्गत नव्याने स्थापन झालेली सार्वजनिक संस्था आहे.
- PSLV-C53 रॉकेट प्राथमिक पेलोड, DS-EO 365 kg पृथ्वी निरीक्षण उपग्रह, विषुववृत्तापासून मोजलेल्या 570 किमी उंचीच्या कक्षेत प्रक्षेपित करेल.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

चौथी सिनर्जी परिषद

बातम्यांमध्ये का:

- भारतीय लष्कर आणि संरक्षण लेखा विभाग (DAD) यांच्यातील चौथी सिनर्जी परिषद नवी दिल्ली येथे आयोजित करण्यात आली होती.

मुख्य मुद्दे:

- यंदा सिनर्जी कॉन्फरन्सचे सहअध्यक्षपद भारतीय लष्कर आणि संरक्षण लेखा विभागातील वरिष्ठ अधिकाऱ्यांसह उपप्रमुख (व्हीसीओएस) आणि संरक्षण खात्याचे नियंत्रक (सीजीडीए) होते.
- अग्निपथ योजनेवर चर्चा करणे आणि अग्निवीरांसाठी वेतन आणि भत्ते या नियोजित प्रणालीच्या वेळेवर अंमलबजावणीवर चर्चा करणे हे सिनर्जी परिषदेचे प्राथमिक उद्दिष्ट आहे.
  - तंत्रज्ञानाच्या शक्तीचा लाभ घेण्यासाठी आणि बिल-प्रक्रिया आणि पेमेंट सिस्टममध्ये मूलभूतपणे बदल घडवून आणण्यासाठी नाविन्यपूर्ण व्यवसाय प्रक्रिया री-इंजिनिअरिंगचा वापर करण्याचे विभागाचे स्वप्न सीजीडीएने परिषदेदरम्यान सशस्त्र दलांच्या सेवा वितरणात सुधारणा करण्याच्या उद्देशाने हाती घेतले होते.
- DAD ने आयोजित केलेले विविध उपक्रम जसे की DARPAN (संरक्षण खाते पावती, पेमेंट आणि विश्लेषण) आणि आगामी केंद्रीकृत वेतन प्रणालीसाठी रोडमॅप देखील सिनर्जी परिषदेत सादर करण्यात आला.

स्रोत: पीआयबी

अभ्यास - हाय-स्पीड एक्सपांडेबल एरियल टारगेट (HEAT) ची यशस्वी चाचणी

बातम्यांमध्ये का:

- अभ्यास - हाय-स्पीड एक्सपांडेबल एरियल टारगेट (HEAT) ची ओडिशाच्या किनाऱ्याजवळील चांदीपूर येथील एकात्मिक चाचणी श्रेणी (ITR) वरून यशस्वीपणे उड्डाण चाचणी करण्यात आली.

मुख्य मुद्दे:

- लक्ष्य विमान जमिनीवर आधारित कंट्रोलरवरून पूर्व-निर्धारित कमी-उंचीच्या उड्डाण मार्गावर उड्डाण केले गेले होते ज्याचे रडार आणि इलेक्ट्रो-ऑप्टिकल लक्ष्यीकरण प्रणालीसह ITR द्वारे तैनात केलेल्या विविध ट्रॅकिंग सेन्सर्सद्वारे परीक्षण केले गेले होते.
- हा सराव संरक्षण संशोधन आणि विकास संस्थेच्या (DRDO) एरोनॉटिकल डेव्हलपमेंट एस्टॅब्लिशमेंटने डिझाइन आणि विकसित केला आहे.
- अभ्यास - हाय-स्पीड एक्सपांडेबल एरियल टारगेट व्हेईकल हे दोन अंडर-स्लग बूस्टर वापरण्याच्या उद्देशाने लाँच केले गेले जे वाहनाला सुरुवातीचा वेग देतात.
- टारगेट एअरक्राफ्ट हे Wi-सोबत नेव्हिगेशनसाठी मायक्रो-इलेक्ट्रोमेकॅनिकल सिस्टीम-आधारित इनर्शियल नेव्हिगेशन सिस्टमने सुसज्ज आहे.

स्रोत: टाईम्स ऑफ इंडिया

17A (P17A) जहाज

बातम्यांमध्ये का:

• भारतीय नौदलाच्या प्रतिष्ठित P17A च्या सातव्या जहाजाच्या (Y-12654) बांधकामाची पायाभरणी रिअर अॅडमिरल GK हरीश, महासंचालक, नेव्हल डिझाइन (सरफेस शिप ग्रुप) यांच्या हस्ते मेसर्स माझॅगॉन डॉक शिपबिल्डर्स लिमिटेड येथे करण्यात आली.

मुख्य मुद्दे:

- पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या 'आत्मनिर्भर भारत' या संकल्पनेच्या अनुषंगाने शोध आणि बचाव (एसएआर) आणि सागरी टेहळणी क्षेत्रात आत्मनिर्भरता प्राप्त करण्याच्या दिशेने एक पाऊल म्हणून एमके III स्क्वाड्रनची स्थापना करण्यात आली आहे.
- एमके ३ हेलिकॉप्टरचे स्वदेशी उत्पादन हिंदुस्थान एरोनॉटिक्स लिमिटेडने (एचएएल) केले आहे.
- एमके ३ स्क्वाड्रनमध्ये इलेक्ट्रो ऑप्टिकल सेन्सर्स, शक्ती इंजिन, फुल ग्लास कॉकपिट, हाय इंटेन्सिटी सर्चलाइट, अॅडव्हान्स कम्युनिकेशन सिस्टिम, ऑटोमॅटिक डिटेक्शन सिस्टिम तसेच अॅडव्हान्स रडार असलेला एसएआर होमर अशा अत्याधुनिक उपकरणांनी सुसज्ज आहे.
- सध्या भारतीय तटरक्षक दलात टप्प्याटप्प्याने १३ एएलएच एमके-३ विमाने दाखल करण्यात आली असून त्यापैकी चार विमाने पोरबंदर येथे तैनात आहेत.
- सेवेत रुजू झाल्यापासून, एएलएच एमके -३ विमानांनी दीवच्या किनाऱ्यावर प्रथमच रात्रीच्या एसएआरसह अनेक ऑपरेशनल मोहिमा पार पाडल्या आहेत.

स्रोत: Livemint

एमके III स्क्वाड्रन

बातम्यांमध्ये का:

- भारताच्या सागरी हितसंबंधांचे रक्षण करण्यासाठी आखातात भारतीय नौदलाच्या उपस्थितीच्या सलग तिसऱ्या वर्षाचे औचित्य साधून भारतीय नौदलाची स्टेल्थ फ्रिगेट आयएनएस तलवार सध्या ऑपरेशन संकल्पसाठी तैनात करण्यात आली आहे.

मुख्य मुद्दे:

• Mk III स्क्वाड्रनची स्थापना पंतप्रधान श्री नरेंद्र मोदी यांच्या 'आत्मनिर्भर भारत' या संकल्पनेच्या अनुषंगाने शोध आणि बचाव (SAR) आणि सागरी देखरेख या क्षेत्रात आत्मनिर्भरता प्राप्त करण्याच्या दिशेने एक पाऊल म्हणून करण्यात आली आहे.

- Mk III हेलिकॉप्टर हिंदुस्तान एरोनॉटिक्स लिमिटेड (HAL) द्वारे स्वदेशी बनावटीचे आहे.
- Mk III स्कवॉड्रन इलेक्ट्रो-ऑप्टिकल सेन्सर्स, शक्ती इंजिन, संपूर्ण काचेचे कॉकपिट, एक उच्च-तीव्रतेचा शोधलाइट, एक प्रगत संप्रेषण प्रणाली, स्वयंचलित शोध प्रणाली तसेच SAR होमर यांसारख्या अत्याधुनिक उपकरणांनी सुसज्ज आहे.
  - सध्या भारतीय तटरक्षक दलात टप्प्याटप्प्याने १३ एएलएच एमके-३ विमाने दाखल करण्यात आली असून त्यापैकी चार विमाने पोरबंदर येथे तैनात आहेत.
  - सेवेत रुजू झाल्यापासून, एएलएच एमके -३ विमानांनी दीवच्या किनाऱ्यावर प्रथमच रात्रीच्या एसएआरसह अनेक ऑपरेशनल मोहिमा पार पाडल्या आहेत.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

ऑपरेशन संकल्प

बातम्यांमध्ये का:

- भारतीय नौदलाचे स्टेल्थ फ्रिगेट, आयएनएस तलवार सध्या भारताच्या सागरी हितांचे रक्षण करण्यासाठी आखातात भारतीय नौदलाच्या उपस्थितीच्या सलग तिसऱ्या वर्षीच्या स्मरणार्थ ऑपरेशन संकल्पसाठी तैनात आहे.

मुख्य मुद्दे:

- जून 2019 मध्ये ओमानच्या आखातातील व्यापारी जहाजांवर झालेल्या हल्ल्यानंतर आखाती प्रदेशातील बिघडलेली सुरक्षा परिस्थिती लक्षात घेता, भारतीय नौदलाने आखाती प्रदेशात सागरी सुरक्षा ऑपरेशन्स, कोड 'Op संकल्प' सुरू केला आहे.
- होर्मुझच्या सामुद्रधुनीतून जाणाऱ्या भारतीय ध्वजवाहू जहाजांना सुरक्षित मार्ग सुनिश्चित करणे हे ऑपरेशन संकल्पचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.
- ऑपरेशन संकल्प संरक्षण मंत्रालय, परराष्ट्र व्यवहार मंत्रालय, जहाजबांधणी मंत्रालय, पेट्रोलियम आणि नैसर्गिक वायू मंत्रालय आणि DG शिपिंग यासह सर्व भागधारकांच्या निकट समन्वयाने पुढे नेले जात आहे.

स्रोत: पीआयबी

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान

नासाचे कॅपस्टोन मिशन

बातम्यांमध्ये का:

- NASA ने कॅपस्टोन मिशन लाँच केले.

मुख्य मुद्दे:

- कॅपस्टोन हे मायक्रोवेव्ह ओव्हन-आकाराचे क्यूबसॅट आहे, ज्याचे वजन फक्त 55 पौंड (25 किलो) आहे.
- कॅपस्टोन - सिलूनर ऑटोनॉमस पोजिशनिंग सिस्टम टेक्नॉलॉजी ऑपरेशन्स आणि नेव्हिगेशन प्रयोग एका अद्वितीय, लंबवर्तुळाकार चंद्र कक्षाची चाचणी करण्यासाठी डिझाइन केलेले आहेत, ज्याला near-rectilinear halo orbit (NRHO) म्हणून ओळखले जाते.
- CAPS (Cislunar Autonomous Positioning System) कॅपस्टोनचे एक स्वायत्त नेव्हिगेशन सॉफ्टवेअर आहे
- जर CAPS ची यशस्वी चाचणी झाली, तर हे सॉफ्टवेअर केवळ पृथ्वी-आधारित ट्रॅकिंगवर अवलंबून न राहता भविष्यातील अंतराळयानांना त्यांचे स्थान निर्धारित करण्यास अनुमती देईल.

स्रोत: Livemint

BIS EV बॅटरीसाठी कार्यप्रदर्शन मानके

बातम्यांमध्ये का:

- इलेक्ट्रिक वाहनांसाठी लिथियम-आयन (लि-आयन) ट्रॅक्शन बॅटरी पॅक आणि सिस्टम्स (परफॉर्मन्स टेस्टिंग) साठी चाचणी तपशील ब्युरो ऑफ इंडियन स्टॅंडर्ड्सने प्रकाशित केले आहेत.

मुख्य मुद्दे:

- बॅटरी पॅक आणि सिस्टमसाठी मानक IS 17855:2022 ISO 12405-4:2018 त्यानुसार तयार केले गेले.
  - नवीन तयार केलेल्या मानकांमध्ये बॅटरी पॅक आणि सिस्टमसाठी उच्च शक्ती किंवा उच्च उर्जा अनुप्रयोगांसाठी कार्यक्षमता, विश्वासार्हता आणि विद्युत कार्यप्रदर्शन या मूलभूत वैशिष्ट्यांसाठी चाचणी प्रक्रिया समाविष्ट आहेत.
  - BIS ही बॅटरियांचे मानकीकरण, चिन्हांकन आणि गुणवत्ता प्रमाणपत्राच्या क्रियाकलापांच्या सुसंवादी विकासासाठी भारताची राष्ट्रीय मानक संस्था आहे.
  - BIS कायदा 2016 अंतर्गत BIS ला भारताची राष्ट्रीय मानक संस्था बनवण्यात आली आहे.
- प्रमाणन, हॉलमार्किंग, इको मार्क, अनिवार्य नोंदणी आणि प्रयोगशाळा सेवा BIS ची कार्ये म्हणून समाविष्ट आहेत.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

महत्वाच्या बातम्या: पर्यावरण

पर्यावरणाच्या दृष्टीने संवेदनशील क्षेत्रे

बातम्यांमध्ये का:

- केरळमधील शेतकरी सर्व संरक्षित क्षेत्रे, वन्यजीव अभयारण्ये आणि राष्ट्रीय उद्यानांभोवती 1 किलोमीटरचे इको-सेन्सिटिव्ह झोन स्थापन करण्याच्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशाला विरोध करत आहेत.

मुख्य मुद्दे:

- राष्ट्रीय वन्यजीव कृती आराखडा (2002-2016) नुसार, राष्ट्रीय उद्याने आणि वन्यजीव अभयारण्यांच्या सीमेच्या 10 किमीच्या आत असलेल्या जमिनींना असामान्य परिस्थितीत इको-फ्रेजील झोन किंवा इको-सेन्सिटिव्ह झोन (ESZs) म्हणून अधिसूचित केले गेले आहे. 10 किमीची श्रेणी वाढवता किंवा कमी केली जाऊ शकते.
- पर्यावरणदृष्ट्या संवेदनशील क्षेत्र "शॉक शोषक" तसेच संरक्षित क्षेत्रांसाठी संक्रमण क्षेत्र म्हणून काम करण्यासाठी डिझाइन केलेले आहे.
- पर्यावरणदृष्ट्या संवेदनशील क्षेत्रे मुख्य उद्दिष्ट आहे "नाजूक परिसंस्थेवर" जवळपास होत असलेल्या काही मानवी क्रियाकलापांमुळे होणारा नकारात्मक प्रभाव कमी करणे.
- पर्यावरण-संवेदनशील क्षेत्र ओळखण्यासाठी केंद्र सरकारने गाडगीळ समिती आणि कस्तुरीरंगन समिती स्थापन केली आहे.

स्रोत: द हिंदू

महत्वाच्या बातम्या: योजना

PLI स्कीम फॉर व्हाईट गुड्स

बातम्यांमध्ये का:

• PLI स्कीम फॉर व्हाईट गुड्स (AC आणि LED लाइट्स) च्या फेज II अंतर्गत, 1,368 कोटी रुपयांच्या प्रतिबद्ध गुंतवणुकीसह 15 कंपन्यांची निवड करण्यात आली आहे.

मुख्य मुद्दे:

• दुसऱ्या टप्प्यात प्राप्त झालेल्या 19 अर्जांचे मूल्यमापन केल्यानंतर, 1,368 कोटी रुपयांची वचनबद्ध गुंतवणूक असलेल्या 15 कंपन्यांची निवड करण्यात आली आहे, ज्यात 908 कोटी रुपयांच्या वचनबद्ध गुंतवणूक आणि 460 कोटी रुपयांच्या प्रतिबद्ध गुंतवणुकीसह AC घटकांच्या निर्मितीसाठी 6 कंपन्यांचा समावेश आहे.

• व्हाईट गुड्समधील PLI योजना भारतातील एअर कंडिशनर आणि LED लाइट उद्योगासाठी संपूर्ण घटक इकोसिस्टम तयार करण्यासाठी आणि भारताला जागतिक पुरवठा साखळीचा अविभाज्य भाग बनवण्यासाठी तयार करण्यात आली आहे.

• व्हाईट गुड्स (एअर कंडिशनर आणि LED दिवे) साठी उत्पादन लिंक प्रोत्साहन योजना (PLI योजना) 6,238 कोटी रुपयांच्या खर्चासह आर्थिक वर्ष 2021-22 ते आर्थिक वर्ष 2028-29 पर्यंत लागू करण्यासाठी एप्रिल 2021 रोजी केंद्रीय मंत्रिमंडळाने मंजूरी दिली.

स्रोत: द हिंदू

पुरस्कार आणि सन्मान

"राष्ट्रीय महामार्ग उत्कृष्टता पुरस्कार" 2021

बातम्यांमध्ये का:

• "राष्ट्रीय महामार्ग उत्कृष्टता पुरस्कार" 2021 केंद्रीय मंत्री श्री नितीन गडकरी यांच्या उपस्थितीत रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्रालयाने देशभरातील सर्वोत्कृष्ट रस्ते मालमत्ता आणि टोल प्लाझासाठी कंपन्या/ भागधारकांना प्रदान केले.

मुख्य मुद्दे:

- देशातील रस्ते पायाभूत सुविधा बळकट आणि वृद्धिंगत करण्याच्या उद्देशाने रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्रालयाने 2018 मध्ये 'नॅशनल हायवे एक्सलन्स' सुरू केले आहे, ज्याचा उद्देश महामार्ग बांधकाम आणि देखभाल प्रक्रियेतील भागधारकांना प्रोत्साहित करणे आणि त्यांच्यात निरोगी स्पर्धेची भावना निर्माण करणे हा आहे.
- नॅशनल हायवे एक्सलन्स अवॉर्ड्सचा उद्देश देशातील सर्वोत्कृष्ट काम करणाऱ्या रोड मालमत्ता आणि टोल प्लाझा असलेल्या कंपन्यांना ओळखणे आणि त्यांना पुरस्कार देणे आहे.
- 2021 च्या पुरस्कार चक्रासाठी खालील श्रेणींसाठी पुरस्कारांचे वाटप करण्यात आले आहे -

1. प्रकल्प व्यवस्थापनात उत्कृष्टता
2. महामार्ग सुरक्षिततेत उत्कृष्टता
3. संचालन आणि देखभाल मध्ये उत्कृष्टता
4. टोल व्यवस्थापनातील उत्कृष्टता
5. नवोपक्रम
6. ग्रीन हायवे
7. आव्हानात्मक परिस्थितीत उत्कृष्ट काम
8. पुलाचे बांधकाम
9. बोगदा बांधकाम

स्रोत: पीआयबी

महत्वाचे दिवस

आंतरराष्ट्रीय लघुग्रह दिवस

- आंतरराष्ट्रीय लघुग्रह दिवस दरवर्षी ३० जून रोजी जागतिक स्तरावर साजरा केला जातो.
- या वर्षी आंतरराष्ट्रीय लघुग्रह दिनाची थीम "small is beautiful" अशी आहे.
- लघुग्रहांच्या प्रभावांच्या धोक्याबद्दल सार्वजनिक जागरूकता वाढवण्यासाठी आणि पृथ्वीच्या जवळच्या वस्तूला विश्वासाह धोक्याच्या बाबतीत कराव्या लागणाऱ्या जगभरातील आपत्ती संप्रेषण कृतींची माहिती देण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय लघुग्रह दिवस दरवर्षी मोठ्या प्रमाणावर साजरा केला जातो.
- वर्ष 2016 मध्ये, 30 जून हा दिवस संयुक्त राष्ट्रांच्या महासभेने आंतरराष्ट्रीय लघुग्रह दिवस म्हणून घोषित केला आणि त्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी, संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेने A/RES/71/90 हा ठराव स्वीकारला.
- 30 जून 1908 रोजी सायबेरिया, रशियन फेडरेशनवर तुंगुस्का प्रभावाच्या वर्धापन दिनानिमित्त आणि लघुग्रहांच्या प्रभावाच्या धोक्याबद्दल जनजागृती करण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय लघुग्रह दिवस पाळला जातो.

स्रोत: Livemint

आंतरराष्ट्रीय नाविक दिन

- वाणिज्य आणि आर्थिक व्यवस्थेतील खलाशांचे अमूल्य योगदान ओळखण्यासाठी, दरवर्षी 25 जून रोजी जगभरात 'आंतरराष्ट्रीय नाविक दिन' आयोजित केला जातो.
- 2010 मध्ये, आंतरराष्ट्रीय सागरी संघटनेने दरवर्षी 25 जून हा आंतरराष्ट्रीय खलाशी दिवस म्हणून साजरा करण्याची घोषणा केली, त्यानंतर 2011 मध्ये प्रथम आंतरराष्ट्रीय नाविक दिन आयोजित करण्यात आला.
- आंतरराष्ट्रीय नाविक दिनाचे प्राथमिक उद्दिष्ट हे आहे की जागतिक व्यापार आणि वाहतुकीमध्ये खलाशांची (नाविकांची) महत्त्वाची भूमिका बदल लोकांना जागृत करणे.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

खेळ

गोल्डन अचिह्नमेंट अवॉर्ड 2021

- भारताच्या विजय अमृतराज यांना 2021 सालासाठी गोल्डन अचिह्नमेंट अवॉर्डने सन्मानित करण्यात आले आहे.
- आंतरराष्ट्रीय टेनिस हॉल ऑफ फेम आणि इंटरनॅशनल टेनिस फेडरेशन द्वारे दरवर्षी गोल्डन अचिह्नमेंट अवॉर्ड दिला जातो.
- गोल्डन अचिह्नमेंट अवॉर्ड टेनिसमधील एखाद्या व्यक्तीला दिला जातो ज्याने आंतरराष्ट्रीय स्तरावर शासन, पदोन्नती आणि शिक्षण क्षेत्रात टेनिसच्या प्रगतीसाठी महत्त्वपूर्ण योगदान दिले आहे.
- विजय अमृतराज हे जगातील सर्वात महत्त्वाचे टेनिसपटू म्हणून ओळखले जातात ज्यांनी व्यावसायिक टेनिसचे ATP टूरमध्ये रूपांतर केले.

स्रोत: AIR

अहवाल

इंटरनेट बंद करण्याबाबत संयुक्त राष्ट्रांचा अहवाल

बातम्यांमध्ये का:

- इंटरनेट शटडाऊनवरील संयुक्त राष्ट्रांच्या अहवालानुसार, इंटरनेट शटडाऊन लोकांच्या सुरक्षिततेवर आणि कल्याणावर परिणाम करते आणि माहितीच्या प्रवाहात अडथळा आणते तसेच अर्थव्यवस्थेला हानी पोहोचवते.

मुख्य मुद्दे:

- इंटरनेट शटडाऊन हे जाणूनबुजून ऑनलाइन माहिती आणि दळणवळण प्रणालीच्या वापरामध्ये व्यत्यय आणण्यासाठी सरकारद्वारे किंवा त्याच्या वतीने घेतलेले उपाय आहेत.

- KeepItOn नुसार, 2016-2021 मध्ये 74 देशांमध्ये 931 इंटरनेट शटडाउन झाले.
- अहवालानुसार, भारताने 106 वेळा इंटरनेट कनेक्शन अवरोधित केले किंवा व्यत्यय आणला, त्यापैकी किमान 85 वेळा जम्मू आणि काश्मीरमध्ये भारतातील इंटरनेट बंद करण्यात आले.
- अहवालानुसार, 2016-2021 मधील इंटरनेट बंद होण्याचे मुख्य कारण म्हणजे सामाजिक, राजकीय किंवा आर्थिक तक्रारींशी संबंधित निषेध आणि राजकीय संकटांच्या संदर्भात, नागरी समाज गटांनी नोंदवलेल्या सर्व इंटरनेट शटडाउनपैकी निम्मं आहे.

स्रोत: द हिंदू

व्यवसाय सुधारणा कृती योजना (BRAP 2020) अंतर्गत राज्ये/केंद्रशासित प्रदेशांचा मूल्यांकन अहवाल

बातम्यांमध्ये का:

केंद्रीय अर्थ आणि कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्री श्रीमती निर्मला सीतारमण यांनी नवी दिल्ली येथे केंद्रीय वाणिज्य आणि उद्योग, ग्राहक व्यवहार, अन्न आणि सार्वजनिक वितरण आणि वस्त्रोद्योग मंत्री पियुष गोयल यांच्या उपस्थितीत व्यवसाय सुधारणा कृती योजना (बीआरएपी 2020) अंतर्गत मूल्यांकन अहवाल प्रकाशित केला.

मुख्य मुद्दे:

- या वर्षीच्या मूल्यांकन अहवाल "BRAP 2020" मध्ये 301 सुधारणा बिंदूंचा समावेश आहे ज्यात 15 व्यवसाय नियामक क्षेत्रे समाविष्ट आहेत जसे की माहितीचा प्रवेश, एकल विंडो प्रणाली, कामगार, पर्यावरण, क्षेत्रनिहाय सुधारणा आणि विशिष्ट व्यवसायाच्या जीवन चक्राशी संबंधित इतर सुधारणा.
- BRAP 2020 मध्ये प्रथमच 9 प्रमुख क्षेत्रांमध्ये (व्यवसाय परवाना, आरोग्य सेवा, कायदेशीर मेट्रोलाॅजी, सिनेमा हॉल, हॉस्पिटॅलिटी, फायर NOC, टेलिकॉम, मूव्ही शूटिंग आणि पर्यटन) 72 सुधारणांसह क्षेत्रनिहाय सुधारणा सादर करण्यात आल्या आहेत.
- या वर्षी DPIIT द्वारे फीडबॅक-आधारित प्रक्रिया सुरू करण्यात आली आहे ज्यामध्ये राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांद्वारे करण्यात येत असलेल्या सुधारणांच्या अंमलबजावणीच्या गुणवत्तेवर कंपन्यांकडून अभिप्राय प्राप्त केला जातो.

• वर्ष 2014 पासून, डिपार्टमेंट फॉर प्रमोशन ऑफ इंडस्ट्री अँड इंटरनल ट्रेड (DPIIT) देशात गुंतवणूकदार-अनुकूल परिसंस्था निर्माण करण्याच्या उद्देशाने व्यवसाय सुधारणांना चालना देण्यासाठी व्यवसाय सुधारणा कृती योजना (BRAP) जारी करते.

स्रोत: द हिंदू

इंडियाज बूमिंग गिग आणि प्लॅटफॉर्म इकॉनॉमी अहवाल

बातम्यांमध्ये का:

• 'इंडियाज बूमिंग गिग आणि प्लॅटफॉर्म इकॉनॉमी' नावाचा अहवाल NITI आयोगाने प्रसिद्ध केला आहे.

मुख्य मुद्दे:

• भारतातील गिग-प्लॅटफॉर्म अर्थव्यवस्थेबद्दल सर्वसमावेशक दृश्य आणि शिफारसी सादर करणारा हा अहवाल अशा प्रकारचा पहिला आहे.

• भारताचा बूमिंग गिग आणि प्लॅटफॉर्म इकॉनॉमी अहवाल क्षेत्राच्या सध्याच्या आकाराचा आणि रोजगार निर्मितीच्या संभाव्यतेचा अंदाज घेण्यासाठी एक वैज्ञानिक पद्धतशीर दृष्टिकोन प्रदान करतो.

या अहवालाचा उद्देश प्लॅटफॉर्म कामगारांसाठी खास डिझाइन केलेल्या उत्पादनांद्वारे वित्तपुरवठा करण्यासाठी, प्रादेशिक आणि ग्रामीण पाककृती, स्ट्रीट फूड इत्यादींच्या विक्रीच्या व्यवसायात स्वयंरोजगार करण्यासाठी गिग-प्लॅटफॉर्म क्षेत्राच्या संभाव्यतेचा फायदा घेणे हा आहे. नोकरदार व्यक्तींना त्यांची उत्पादने शहरांमध्ये आणि शहरांमध्ये, मोठ्या बाजारपेठांमध्ये विकण्यास सक्षम करण्यासाठी प्लॅटफॉर्मसह गुंतवणूकीची शिफारस करतो.

• भारताच्या बूमिंग गिग आणि प्लॅटफॉर्म इकॉनॉमी अहवालातील इतर शिफारशींमध्ये गिग आणि प्लॅटफॉर्म कर्मचाऱ्यांच्या आकाराचा अंदाज घेण्यासाठी स्वतंत्र गणना करणे आणि गिग कामगारांना ओळखण्यासाठी अधिकृत मोजणी दरम्यान माहिती गोळा करणे समाविष्ट आहे.

स्रोत: द हिंदू

डिस्ट्रिक्ट परफॉर्मन्स ग्रेडिंग इंडेक्स (PGI-D)

बातम्यांमध्ये का:

- 2018-19 आणि 2019-20 या वर्षांसाठी जिल्हा कार्यप्रदर्शन ग्रेडिंग इंडेक्स (PGI-D) वर पहिला अहवाल शिक्षण मंत्रालयाने प्रसिद्ध केला.

मुख्य मुद्दे:

- शालेय शिक्षण आणि साक्षरता विभागाने राज्यांसाठी परफॉर्मन्स ग्रेडिंग इंडेक्स (PGI) तयार केला आहे आणि संदर्भ वर्ष 2017-18 ते 2019-20 साठी अहवाल प्रसिद्ध केला आहे.
- राज्य PGIs च्या यशावर आधारित, जिल्ह्यासाठी 83-इंडिकेटर PGI (PGI-D) ची रचना सर्व जिल्ह्यांच्या शालेय शिक्षणातील कामगिरीला ग्रेड देण्यासाठी केली आहे.
- PGI-D संरचनेत एकूण 600 पॉइंट्सचे 83 इंडिकेटर असतात, जे 6 श्रेणींमध्ये गटबद्ध केले जातात. या श्रेण्या पुढे 12 डोमेनमध्ये विभागल्या आहेत.
  - पीजीआय-डीमधील जिल्हे दहा ग्रेडमध्ये विभागले गेले आहेत, म्हणजेच त्या श्रेणीत किंवा एकूणच ९० टक्क्यांपेक्षा जास्त गुण मिळवणाऱ्या जिल्ह्यांना 'दक्ष' हा सर्वोच्च दर्जा दिला जातो. पीजीआय-डी मधील सर्वात खालच्या ग्रेडला आकांक्षा-3 म्हणतात, जे एकूण गुणांच्या 10 टक्क्यांपर्यंत गुण मिळवते.

स्रोत: पीआयबी

नवीन नेमणुका

न्यायमूर्ती आलोक आराधे

- 3 जुलै 2022 पासून कर्नाटक उच्च न्यायालयाचे कार्यवाहक मुख्य न्यायाधीश म्हणून न्यायमूर्ती आलोक आराधे यांची नियुक्ती करण्यासाठी केंद्र सरकारने अधिसूचना जारी केली आहे.

- भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद 223 द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकाराचा वापर करून, राष्ट्रपतींनी न्यायमूर्ती श्री आलोक आराधे, कर्नाटक उच्च न्यायालयाचे वरिष्ठ-सर्वाधिक न्यायाधीश यांची या न्यायालयाच्या मुख्य न्यायमूर्तीच्या पदाची कर्तव्ये पार पाडण्यासाठी नियुक्ती केली आहे. .
- ही नियुक्ती 03.07.2022 पासून कर्नाटक उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायमूर्ती श्री रितु राज अवस्थी यांच्या सेवानिवृत्तीच्या पार्श्वभूमीवर करण्यात आली आहे.
- न्यायमूर्ती आराधे यांचा जन्म रायपूरमध्ये 1964 मध्ये झाला होता आणि न्यायमूर्ती आराधे यांची 2009 मध्ये मध्य प्रदेश उच्च न्यायालयाचे अतिरिक्त न्यायाधीश म्हणून नियुक्ती करण्यात आली होती आणि 2011 मध्ये त्यांना न्यायालयाचे स्थायी न्यायाधीश म्हणून नियुक्त करण्यात आले होते.

स्रोत: पीआयबी

एकनाथ शिंदे

- एकनाथ शिंदे यांनी महाराष्ट्राचे नवीन मुख्यमंत्री म्हणून तर भाजप नेते देवेंद्र फडणवीस यांनी उपमुख्यमंत्री म्हणून शपथ घेतली.
- एकनाथ शिंदे हे महाराष्ट्र राज्याचे 20 वे मुख्यमंत्री बनले आहेत.
- एकनाथ शिंदे यांचा जन्म ९ फेब्रुवारी १९६४ रोजी एका हिंदू मराठा कुटुंबात झाला.
- २००९, २०१४ आणि २०१९ मध्ये एकनाथ शिंदे विधानसभेचे सदस्य म्हणून निवडून आल्यानंतर सन २००४ मध्ये ठाण्यातील कोपरी-पाचपाखाडी मतदारसंघातून एकनाथ शिंदे पहिल्यांदा आमदार म्हणून निवडून आले.

स्रोत: पीआयबी

महत्वाचे व्यक्तिमत्व

बाबा बंदा सिंग बहादूर यांचा शहीद दिन

बातम्यांमध्ये का:

• महान योद्धा बाबा बंदा सिंग बहादूर यांचा हुतात्मा दिवस नवी दिल्लीतील लाल किल्ल्यावर राष्ट्रीय स्मारक प्राधिकरणाने साजरा केला.

मुख्य मुद्दे:

- नवी दिल्लीतील लाल किल्ल्यावरील कार्यक्रमादरम्यान, एका धाडी जथाने तसेच बाबा बंडासिंग बहादूर यांच्या कथेचे चित्रण करणारे प्रदर्शन सादर केले आहे.
- बाबा बंडासिंग बहादूर हा एक महान शीख योद्धा होता आणि मोगलांचा पराभव करून उत्तर भारतातील बराचसा भाग जुलमी मोगल राजवटीतून मुक्त करणारा आणि पंजाबमध्ये खालसा राजवट प्रस्थापित करणारा खालसा सैन्याचाही तो सेनापती होता.
- जमीनदारी पद्धत बंडासिंग बहादूर यांनी संपुष्टात आणून मालमतेचा अधिकार जमीन कसणाऱ्यांना दिला.
- नानकशाही नाणी आणणारा बंडासिंग बहादूर हा एक महान राज्यकर्ता होता.
- बंडासिंग बहादूरला मोगल शासक फारुखसियार याने पकडले आणि महरौली येथे शहीद झाले, जेथे त्यांच्या स्मरणार्थ एक स्मारक बांधले गेले.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

संकीर्ण

रॉकेटी: नंबी इफेक्ट

बातम्यांमध्ये का:

• सिरी फोर्ट ऑडिटोरियम, नवी दिल्ली येथे माहिती आणि प्रसारण मंत्रालयाने 'रॉकेटरी: द नंबी इफेक्ट' चित्रपटाचे विशेष स्क्रीनिंग आयोजित केले होते.

मुख्य मुद्दे:

- रॉकेटरी: द नंबी इफेक्ट हा भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था (ISRO) माजी शास्त्रज्ञ आणि एरोस्पेस अभियंता नंबी नारायणन यांच्या जीवनावर आधारित एक ड्रामा चित्रपट आहे, ज्यांच्यावर 1994 मध्ये हेरगिरीचा आरोप होता.
- रॉकेटरी: द नंबी इफेक्ट' या चित्रपटाचा 75 व्या कान्स चित्रपट महोत्सवादरम्यान जागतिक प्रीमियर झाला.
- चित्रपटाचे चित्रीकरण भारत, जॉर्जिया, रशिया, सर्बिया आणि फ्रान्ससह जगातील अनेक देशांमध्ये झाले आहे. हा चित्रपट एकाच वेळी तमिळ, हिंदी आणि इंग्रजीमध्ये बनवला गेला आहे, तसेच तेलुगू, मल्याळम आणि कन्नड भाषांमध्ये डब आणि रिलीज झाला आहे.

स्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

Complete Course On MPSC Rajyaseva 2023 - Prelims & Main

या कोर्समध्ये तुम्हाला काय-काय मिळेल?

> 2023 च्या MPSC राज्यसेवा परीक्षेची संपूर्ण तयारी	> दर्जेदार तयारीसाठी उत्तम Daily Study Plan
> महाराष्ट्रातील नामांकित तज्ञ शिक्षकांद्वारे लाईव्ह क्लासेस	> सर्व प्रकारच्या शंकांचे निवारण
> पूर्व+मुख्य+ मुलाखत या सर्वांची एकत्रित तयारी	> आयोगाच्या बदलत्या स्वरूपानुसार कोर्सची रचना
> सर्व विषयांचे संदर्भसाहित्य व मोफत नोट्स दिले जातील	> विषयानुसार व घटका निहाय टेस्ट सिरीज

डॉ. सचिन भस्के
सामान्य विज्ञान व
विज्ञान आणि
तंत्रज्ञान तज्ञ

सुमित तट्टे
गणित आणि
बुद्धिमत्ता
चाचणी तज्ञ

प्रतिक भड
कायदा आणि चालू
घडामोडी मार्गदर्शक

वैभव राऊत
चालू घडामोडी,
इतिहास

रितेश खिरड
अर्थव्यवस्था आणि
राज्यव्यवस्था
विषय तज्ञ

अधिक माहितीसाठी 9650057904 या नंबरवर कॉल करा!